

ART AKTIVIST

Журнал

Спецредакторы

Медiateка

Сообщество

— Линковска Магдалина

Мастакі яшчэ ёсць

Nov 15, 2011 0 908

Пра становішча сучаснага беларускага мастацтва з польскім куратарам **Моніка Шэўчык (Monika Szezwczyk)** і беларускім мастаком **Андрэем Дурэйкам** гутараць **Магдалена Лінкоўска** і **Павел Ляўфэр**.

Моніка Шэўчык на фоне працы Андрэя Дурэйка / фестываль OPEN CITY / 2011

Магдалена Лінкоўска: Ты неаднаразова выстаўляла беларускіх артыстаў. Як ты ацэньваеш гэтае супрацоўніцтва?

Моніка Шэўчык: Мастацкая Беларусь — гэта абшар, з якім **Галерэя «Арсенал»** супрацоўнічае вельмі ахвотна, галоўным чынам з адчування місіі, але і з-за падабенства досведу. Я добра памятаю часы, калі польскія мастакі былі ў падобнай сітуацыі, на перыферыі мастацкага працэсу і ў глыбокай ізаляцыі, калі кожны кантакт з Захадам і кожная магчымасць з’яўлення на міжнароднай выставе былі вельмі важныя.

Пачуццё місіі ўраўнаважваецца адчуваннем нейкай нямогласці. У нас вельмі няпоўны вобраз таго, што адбываецца ў Беларусі, і ёсць уражаньне, што мы не трапляем у адпаведныя месцы. Мне не хапае упэўненасці, што нам удалося даследаваць гэтую тэрыторыю, нягледзячы на тое, што я некалькі разоў высылала супрацоўнікаў на пошукі, сама ездзіла ў Мінск і Гродна, зрабіла ў Музеі сучаснага мастацтва ў Мінску выставу нашай калекцыі, да таго ж мы некалькі разоў арганізавалі выставы беларускіх мастакоў.

РУБРИКИ

- news обзор (6)
- активизм, закон, цензура (31)
- арт-институции (11)
- архитектура, охрана памятников (3)
- Без рубрики (1)
- белорусский авангард (5)
- гендер, феминизм, квір (23)
- дискусии (9)
- заслуженный работник культуры (2)
- издания (11)
- институциональная критика (7)
- интервью (46)
- итоги (15)
- круг интересов (2)
- кураторское дело (3)
- лекция (7)
- манифесты, акты, декларации (7)
- матэрыялы па-беларуску (16)
- международный опыт (26)
- некролог (3)
- общество (10)
- опрос (5)
- перформанс (5)
- письмо редактора (3)
- портфолио (4)
- реакции, наблюдения, тенденции (40)
- события, выставки (53)
- стрит-арт, паблик-арт (10)
- текст художника (7)
- терминология (7)
- фотография (16)
- художники (38)
- школа критики (3)

Я маю такое ўражаньне, а хутчэй нават надзею, што там павінна быць група мастакоў, да якой мы не дабраліся. Ва ўсіх прэзентацыях беларускага мастацтва з'яўляецца адзін і той жа пералік мастакоў, і мне здаецца немагчымым, каб там не было свежай крыві, нейкай групы маладых і альтэрнатыўных мастакоў. Ва Ўкраіне такой з'явай была, напрыклад, дзейнасць групы R.E.P., якая стварыла пэўную супольнасць. Калі Акадэмія не апраўдвае нашых спадзяванняў, калі няма добрай дзяржаўнай галерэі, што прапанавала б добрыя ўмовы мастакам, то яны ствараюць (так як R.E.P.) суполку, выстаўляюцца ў сваіх майстэрнях, ствараюць групы падтрымкі, супрацоўнічаюць міжсобку, і я ўпэўненая, што гэта адбываецца і недзе ў Беларусі.

Такім незалежным абшарам, які займаецца сучасным мастацтвам, з'яўляецца [Галерэя «Ў»](#) у Мінску. Аднак яе дзейнасць суправаджаецца непакоем наконт таго, як доўга ёй удасца ўтрымаць гэтую незалежнасць.

М.Л.: Гэты самы набор прозвішчаў, пра якія ты кажаш, з'явіцца і на падрыхтаванай Галерэяй «Арсенал» (у рамках польскага старшынства) выставе «[Падарожжа на Ўсход](#)»?

М.Ш.: У значнай ступені так. Шэсць прозвішчаў з «Падарожжа на Ўсход» супадаюць са складам мастакоў, працы якіх цяпер выстаўлены ў [Захэнце](#) на выставе «Адчыняючы дзверы». «Падарожжа на Ўсход» — гэта вялікі праект. У ім возьмуць удзел мастакі з шасці дзяржаваў Усходняй Еўропы [\[1\]](#).

М.Л.: Як выглядае супрацоўніцтва з Беларуссю на арганізацыйным і камунікацыйным ўзроўнях? Якімі партнёрамі для нас сталі ўстановы з Мінска ці з іншых гарадоў?

М.Ш.: Шчыра кажучы, ня надта там ёсць з кім працаваць, бо там існуе сапраўдны дэфіцыт устаноў. Мы стараемся працаваць з незалежнымі куратарамі, такімі, як Лена Прэнц. Я ніколі не спрабавала прыцягнуць выставы з Беларусі праз беларускія установы культуры, не надта ўяўляю, праз каго я магла б гэта зрабіць. Калі мы з кім і супрацоўнічалі, то з [Польскім Інстытутам у Мінску](#).

У працы устаноў культуры ў Польшчы і ў Беларусі няма сіметрыі, і гэта дыспрапорцыя не толькі фінансавая, але найперш праграмная. Мы займаем зусім розныя пазіцыі, у нас розныя выбары. Выстава Лявона Тарасэвіча — гэта верхняя мяжа таго, што Беларусь у стане прыняць з польскага мастацтва. Нават [Музей Сучаснага мастацтва ў Мінску](#), нягледзячы на сваю назву і знаходжанне ў еўрапейскай сталіцы, займае вельмі асяржоную пазіцыю, якая няшмат агульнага мае з найноўшым мастацтвам.

Мне здаецца, што адна з галоўных праблем у Беларусі — там няма устаноў, якія б займаліся сучасным мастацтвам ва ўсёй яго сутнасці, якія б шукалі новых кантактаў, якія б стваралі адпаведныя для працы мастакоў умовы. Там няма вучэльняў, адкрытых на новае ў мастацтве, а не толькі скіраваных на навучанне студэнтаў рамяству. Таму так шмат беларусаў вучацца ў польскіх і нямецкіх вучэльнях. Гаворка вядзецца нават не пра тое, што яны выбіраюць лепшыя вучэльні. Тыя, якія сапраўды хочуць займацца сучасным мастацтвам, ня могуць споўніцца ў краіне, дзе афіцыйна вучаць толькі рамяству і маюць нацюрморты. Гэта адбірае энергію.

Андрэй Дурэйка / Union Color / фестываль OPEN CITY / 2011

М.Л.: Андрэй, ты нейкі час вучыўся ў Акадэміі мастацтва ў Мінску, як гэта выглядала тады і як выглядае цяпер?

Андрэй Дурэйка: У Беларусі вельмі папулярнае выслоўе, якое стала своеасаблівым дэвізам: музей няма, акадэміі няма, галерэі няма, а мастакі яшчэ ёсць. Гэта азначае — сітуацыя кепская, але не трагічная. У Беларусі быццам усё ёсць, аднак працуе ў рамках дзяржаўнай наменклатуры. У нас вялікі Палац мастацтва, у нас Саюз мастакоў, у нас Акадэмія, толькі што ўсё такое самае, як было пры Брэжневе. Прафесары-акадэмікі сядзяць у сваіх крэслах па 20 год і нічога не змяняюцца.

Напачатку 1990-х улада сцяміла, што з'явіліся людзі з адрознымі поглядамі: правымі і левымі, настроеныя на сучаснасць і на развіццё. На вучэльнях, у акадэміях, у ліцэях, у рамках розных дадатковых курсаў фармаваліся людзі, якія стваралі сучаснае мастацтва. Улада зразумела, што уручыць ім дыпламы — будзе азначаць легітымізацыю іх дзейнасці. За 2-3 гады ўсё было знішчана. Тады з вучэльні выкінулі каля 30 студэнтаў.

У той час я браў удзел у легендарнай тады выставе, арганізаванай Ігарам Цішыным — настаўнікам мінскай мастацкай вучэльні. Выстава называлася «Урокі нядобрага мастацтва». Назва павязаная з выставай «Дэгенерацыйнае мастацтва», якая адбылася ў Нямеччыне ў канцы 1930-х. На нашай выставе паказалі працы ўсіх, каго выкінулі з вучэльні. Гэтая прэзентацыя давала існаванне сучаснага мастацтва ў Беларусі. Мне выкінулі з вучэльні ў той самы дзень. Гэта было ў 1992 годзе.

Я не выехаў з Беларусі адразу. Тады ў Мінску існавала яшчэ некалькі галерэяў, з якімі можна было супрацоўнічаць, краіна яшчэ не была такая закрытая. Толькі пазней сітуацыя змянілася настолькі, што

галерэі, вымушаныя плаціць вялізныя падаткі, пазачыняліся. Стала ясна, што палітычная сітуацыя ў краіне вельмі кепская, у гэтым сэнсе ў нас ніякіх ілюзіяў не засталася.

У 1997 г. мы арганізавалі апошнюю групавую выставу «Todesschaft» («Смяротнае аб'яднанне»). Потым настаў час эвакуацыі. Не прайшло і году, як усе з нашай групы павыязджалі вучыцца на Захад. Мы выязджалі галоўным чынам у Польшчу і ў Нямеччыну. Сам я напачатку планаваў выехаць у Познань, дзе скончылі вучобу колькі маіх добрых сяброў, але ўрэшце падаўся ў Дзюсэльдорф.

Праз вучэльню ў Дзюсэльдорфе прайшлі каля 20 маладых мастакоў з нашай краіны. Беларускія студэнты скончылі адукацыю і ў іншых краінах, у вучэльнях Парыжа ці Амстэрдама. Амаль ва ўсіх важных школах у Еўропе ёсць беларусы. Такі стан рэчаў напайняе мяне аптымізмам, бо на працягу ўсяго ХХ ст. беларускія мастакі не атрымлівалі адукацыі па-за краінай. Сітуацыя кепская з аднаго боку, бо гэтых людзей не ведаюць на радзіме. З іншага боку, яны распазнавальныя ў заходніх артыстычных колах і праз заходнія медыі ўсе зацікаўленыя ў Беларусі атрымліваюць інфармацыю пра іх дасягненні.

Іншай істотнай справай для Беларусі з'яўляецца тое, што ў мастацкім працэсе працуюць многія мастакі, якія не маюць мастацкай адукацыі, як, напрыклад, [Ігар Саўчанка](#), ці Артур Клінаў, або мастакі, звязаныя з фатаграфічнай школай: [Сяргей Кажамякін](#), [Уладзімір Парфянок](#), [Галіна Маскалёва](#), якія распачыналі дзейнасць яшчэ за часамі СССР. Гэтыя людзі маюць зусім адрозны погляд на жыццё і мастацтва.

Павел Ляўфэр: Як успрымаецца ў Беларусі Андрэй Дурэйка, мастак, які кар'еру і славу займае за мяжою?

А.Д.: Нашмат больш вядомыя за мяне мастакі, такія як Аляксей Кашкароў, [Аляксандр Камароў](#), [Марына Напрушкіна](#), чые працы ўжо ёсць у музеях, слаба існуюць у свядомасці артыстычных колаў у Беларусі. Пра іх не гавораць, бо хто пра іх будзе гаварыць? Або іх сябры, або людзі з Акадэміі, а тыя апошнія заўжды паўтараюць нейкія байкі, ствараюць міфы. Не ведаю, ці наша дзейнасць на Захадзе мае нейкі шырэйшы ўплыў на маладых мастакоў Акадэміі.

П.Л.: Дык якой бывае рэакцыя афіцыйных мастацкіх колаў ці адміністрацыі, калі яны даведваюцца, што мастак беларускага паходжання робіць поспехі ў свеце? Ці імкнуцца яны пахваліцца гэтым і прыпісаць сабе поспех або маўчаць на гэтую тэму?

А.Д.: Здаецца, рэакцыя дваістая. Я маю ўражанне, што апошнім часам у гэтым сэнсе нешта пачало змяняцца. Напрыклад, у Музей Сучаснага мастацтва пасля сыходу Шаранговіча паставілі... спадарыню Шаранговіч.

П.Л.: Жонка?

А.Д.: Дачка. Так, гэта гучыць як анекдот, але ў нашай культуры карупцыя, кланавасць з'яўляюцца нормай, хаця новая дырэктарка лепей разумее, што часы змяніліся і што належыць змяняць культурніцкую палітыку.

Адной з яе першых ініцыятываў была спроба арганізаваць выставу Лявона Тарасэвіча. Яна папрасіла мяне, каб я пазваніў яму ў гэтай справе. Аднак ідэя не споўнілася, бо Тарасэвіч заявіў, што рабіў ужо выставу ў Беларусі і ведае, як гэта выглядае. Якраз у той час у Музеі Мастацтва ў Віцебску замялявалі яго працу, якая знаходзілася там ад 1990-х, з часоў фестывалю сучаснага мастацтва «in-formation».

Цягам двух гадоў ішлі дыскусіі пра патрэбу ўдзелу Беларусі ў Біенале ў Венецыі. Міністр культуры, малады чалавек, даведаўся, што ўжо 116 год не было афіцыйнага прадстаўніцтва сучаснага беларускага мастацтва ў Венецыі. Міністр разумее сітуацыю, можа, і хацеў бы пахваліцца беларускімі мастакамі, але няма як, бо дзе ты пахваліся людзьмі, якія крытыкуюць сістэму, у якіх у біяграфіі напісана «выгнаннік». У гэтым і палягае складанасць. Я спаткаўся ў Венецыі з Міхаілам Баразной, які быў куратарам беларускага павільёну. Ён з'яўляецца рэктарам Беларускай Дзяржаўнак Акадэміі мастацтва ў Мінску, што паказвае, якім чынам міністр выбірае асобаў, што маюць прэзентаваць краіну на знешнім узроўні. У скараце гэта выглядае так: міністр выбірае куратара, гэты выбар яму вельмі проста зрабіць — ты кіраўнік акадэміі, значыць, табе і быць куратарам. Потым звяртаецца да дырэктара Музею сучаснай культуры: ты дырэктар, дык табе і быць камісарам. Рэктар прыходзіць да дэкана факультэту архітэктуры інтэр'еру і праектавання і кажа: будзеш рабіць экспазіцыю. Дэкан у сваю чаргу ідзе да мастакоў і кажа: маеце працы? Маём! Ну добра, то я іх бяру. Адкрыццё біенале будзе 31-га, то мастакі прыязджаюць 32-га і ўсё гатова. Натуральна, я утрырую, людзі, якія гэта рыхтуюць, не такія наіўныя, гэта ўрэшце людзі мастацтва, але бюракратыя вялізная і тут няма гаворкі пра сапраўдную, незалежную, прафесійную экспазіцыю.

Андрэй Дурэйка / Union Color / фестываль OPEN CITY / 2011

М.Л.: Моніка, як ты ўспрыняла беларускі павільён?

М.Ш.: Калі вядзецца пра выбар мастакоў, то ён, скажам гэтак, цывілізаваны. Сапраўды, больш блізкі да сучаснасці, але гэта від кампрамісу з усіх бакоў. З боку мастакоў і з боку музея, у якім зрабілі пошук і вырашылі, што няможна паказаць нічога іншага. Такім чынам, там ёсць Артур Клінаў і Віктар Пятроў — асобы, якія доўгія гады функцыянуюць у абшары сучаснага мастацтва і ўжо з'яўляюцца класікамі. Яны адназначна бяспечныя, бо з іх артыстычным плёнам ужо немагчыма дыскутаваць, гэта немагчыма паддаць сумневу. Мы яшчэ пабачым, якія будуць каментары пасля гэтай экспазіцыі і як яны адаб'юцца на культурнай палітыцы Мінска. Адна ластаўка вясны не робіць, важна, ці будзе гэтая тэндэнцыя мець працяг праз два гады.

П.Л.: Андрэй, што трэба змяніць, каб мастакі не выязджалі з Беларусі?

А.Д.: Па-першае, у Беларускай акадэміі не хапае людзей, якія б маглі выкладаць. Апошнім разам я вельмі здзівіўся, калі адкрыў, што некаторыя мае калегі, якія доўгія гады займаюцца мастацтвам, маюць вялізныя прабелы ў сваіх ведах. Не ведаюць, напрыклад, хто такія Барнэт Ньюмэн ці Эд Рэйнхардт. Або іншыя мастакі амерыканскай школы. Без ведання гэтага ўвогуле не было б размовы ў школах у Дзюсэльдорфе ці Амстэрдаме.

Маючы магчымасць параўнаць сістэму навучання на захадзе і ў Беларусі, я сцвярджаю, што Акадэмія мусіць быць больш адкрытай установай. Не можа быць так, каб адныя і тыя ж кадры па 20 гадоў займалі адныя і тыя ж пасады. На Захадзе кадры ўвесь час змяняюцца і мы таксама павінны пазбыцца гэтай савецкай сістэмы навучання і творчасці, у якім працуеш ад і да. Мастак дзейнічае паводле індывідуальнага рытму.

Яшчэ адной праблемай з'яўляецца Музей сучаснага мастацтва. Гэтая установа сучасная толькі па назве. Музей месціцца ў былым рэстаране і надалей выглядае як калісці. Нічога не змянілася, засталася нават тыя ж самая плітка. Нічыя працы не будуць добра выглядаць у такой сцэнаграфіі. Цяпер ідуць перамовы ў справе перадачы музею дадатковай плошчы ў парку Чалюскінцаў

Колы людзей, якія займаюцца мастацтвам у Беларусі, шчыльна замкнёныя. Ва ўсіх установах адныя і тыя ж імёны. Гэта яшчэ адна праблема. У Мінску трапляеш да аднаго кола асобаў і немагчыма ўжо выйсці з яго.

У Беларусі амаль няма незалежнай прэсы, якая б магла рэагаваць на мастацтва. Бракуе людзей, якія б маглі займацца мастацкай крытыкай, якія б казалі, што добра, а што кепска, і чаму.

М.Л.: Якія з'явы, падзеі, месцы, што змагаюцца з такім станам рэчаў, можна прызнаць за відавочныя і выразныя прыклады?

А.Д.: У апошнія гады пачала дзейнічаць Галерэя «Ў», пра якую ўжо згадвала Моніка. Калісьці яна называлася «Падземка». Яе роля для Мінска ў гэтым часе вельмі важная. Гэта напалову камерцыйная галерэя і тым вельмі мне падабаецца. З аднаго боку, галерэя рэалізуе камерцыйныя праекты і прадае

мастацкія творы, што ў Мінску ўсё яшчэ вельмі складана, а з іншага, вядоўцы галерэі выпрабавваюць розныя стратэгіі прэзентацыі мастацтва. Галерэя вельмі падобная на клуб або цэнтр культуры, дзе апрача выставаў адбываюцца даклады, дыскусіі, кінапаказы і канцэрты. Але тут і з'яўляецца праблема, бо ў Мінску ўмеюць лічыць толькі да аднаго. Ёсць адна галерэя. Такая манопалістычная сітуацыя страшна небяспечная.

Галерэі «Ў» не хапае яснай візіі і мастацкай стратэгіі. Увогуле яны робяць добрую працу, але гэтага мала. Павінна з'явіцца канкурэнцыя, бо мастацтва — гэта змаганне формаў і без гэтага не будзе ніякага развіцця, наадварот — у пэўны момант з'явіцца карупцыя і рэха клану. Не з'яўляецца вартасцю і тое, што вакол гэтай галерэі сабралася замкнёнае кола зацікаўленых асоб.

Калі ж гаворку весці пра важныя падзеі, то два гады таму паўстала выстава «Павільён Беларусі 53. Біенале ў Венецыі» [2]. Да 2011 г. Беларусь не брала ўдзелу ў Біенале ў Венецыі. У 2009 г. [Руслан Вашкевіч](#) разам з маладой куратаркай Лізаветай Міхальчук арганізаваў вялікую выставу сучаснага беларускага мастацтва, каб паказаць, што ёсць мастакі, якія могуць нас прадстаўляць на вялікай міжнароднай выставе.

Іншай істотнай падзеяй стаў фестываль «Дах», які прайшоў ўжо 12-ы раз. Гэта імпрэза, якая па чарзе праходзіць у Берліне і ў Мінску. Аднак яна скіраваная больш на андэграўндавыя з'явы, мае зусім адрозную эстэтыку, больш трэшавую ці постпанкаўскую, з вялікай колькасцю імправізацыі і перформансаў.

М.Ш.: Праект Незалежнага Беларускага «Павільёна на 53 Біенале ў Венецыі», які згадаў Андрэй, гэта такі пазітыўны прыклад надыходзячых зменаў. Натуральна, рэалізацыі праекту ў Венецыі не было, але ў нейкай ступені гэта выклікала з'яўленне Беларускага Павільёну ў 2011. Ясная справа, асобы, якія бралі ўдзел у праекце два гады таму, увогуле не мелі дачынення да сёлетняга праекту, але гэта быў важны крок. Палавіністая перамога з непрадбачаным вынікам, але ўсё ж.

М.Л.: Беларускае мастацтва, або ўвогуле мастацтва краінаў Усходняй Еўропы робіцца ўсё цікавейшым для нас. Або гэта толькі мода?

М.Ш.: Думаю, што гэта доўгатэрміновая зацікаўленасць. Яна доўга была блакаваная нашым комплексам малодшага брата і засяроджанасцю на Захад. Цяпер, калі сітуацыя змянілася, мы можам зірнуць на рэчы шырэй. Абшар былога СССР стаў цікавейшы. З аднаго боку, тут спрацаваў чыннік супольнасці: у нас падобны досвед, падобны тып уражлівасці і гаворым мы на падобных мовах. З іншага боку — сіла прагрэсу, дынаміка рэзкіх пераменаў. Усход — гэта кіпучы кацёл, які складана знайсці на Захадзе. Парадаксальна, але толькі вызваленне Сярэдне-Ўсходняй Еўропы ад прымусовага братэрства разбудзіла ў нас узаемную зацікаўленасць.

Андрэй Дурэйка — нар. у 1971 г. у Гродне (Беларусь). У 1987-91 гг. вучыўся ў мастацкіх вучэльнях ў Мінску. У 1991 — 92 гг. у Беларускай Акадэміі мастацтваў. У 1998-2004 г. — студэнт Акадэміі мастацтваў у Дзюсельдорфе, на кірунку прафесара Герхарда Мэрца. Займаецца галоўным чынам інсталяцыяй. З'яўляецца арганізатарам і куратарам шматлікіх эксперыментальных выставаў і праектаў у Мінску. Сябра артыстычнай групы «Рэвізія».

Моніка Шэўчык — гісторык мастацтва, куратарка больш чым 100 індывідуальных і каля 20 тэматычных выставаў, дырэктарка Галерэі «Арсенал» у Беластоку. З 1990 г. стварае аўтарскую Калекцыю II Галерэі «Арсенал».

[1] 6 краін, ахопленых праграмай «УсходняеПартнёрства»: Беларусь, Украіна, Арменія, Грузія, Азербайджан, Малдова.

[2] У чэрвені 2009 года ў Нацыянальным выстаўным цэнтры Белэкспа ў Мінску быў адкрыты «Павільён Беларусі 53. Біенале ў Венецыі». Мініятурызаванаю прэзентацыю выстаўленых твораў мастацтва, названую Незалежным Павільёнам Беларусі, мелі змясціць у перасоўную паліцу і перавезці на Біенале ў Венецыю ў якасці прэзентацыі беларускага сучаснага мастацтва. Гэтыя дзве падзеі, апрача падабенства назваў, мелі звярнуць увагу на стан сучаснага беларускага мастацтва, якое маргіналізуецца ў культурнай палітыцы краіны. Больш на старонках: <http://contemporarybelarus.wordpress.com/tag/niezalezny-pawilon-bialorusi-na-biennale-w-wenecji/> і <http://art-podzemka.livejournal.com/13033.html>

/істочник: kulturaenter.pl

/ фото: Андрей Дурейко

Tweet

0

Нрави

Читайте по теме:

Біенальны старт айчыннага
contemporary art

"Мы видим своих выпускников
кураторами и арт-менеджерами"

[интервью](#) [матэрыялы па-беларуску](#) [„podróż na wschód”](#) [monika szewczyk](#) [андрей дурейко](#)
[галерея арсенал](#)

[Предыдущая публикация](#)

[Следующая публикация](#)

Комментарии: 0

Сортировка **Самые старые**

Добавьте комментарий...

[Плагин комментариев Facebook](#)

Добавить комментарий

Имя *

Email *

Сайт

[Комментировать](#)

[О проекте](#) [Facebook](#)
[Партнеры](#) [Twitter](#)
[Реклама](#)
[Контакт](#) [RSS](#)

